4 juni 2026

AKTÖRSFORUM 1

FÖRMÖTE - HANÖBUKTEN

EKOSYSTEMBASERAD HAVSFÖRVALTNING

Havs och Vatten myndigheten

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska havs- och fiskerifonden

Sammanfattning

Tusen tack för engegerande samtal och tankar om framtiden för vår havsmiljö! Vi var 40 deltagare från en mängd organisationer som möttes för att börja utforska vad Ekosystembaserad havsförvaltning kan innebära för oss aktörer runt Hanöbukten. Samtalen visade ett starkt engagemang och en gemensam vilja att samverka och se helheten i havsfrågorna. Diskussionerna utgick från sex huvudområden:

- Samordning, samverkan och organisering
- Biologisk mångfald, livsmiljöer och skyddade område
- Övergödning, näringsläckage och vattenkvalitet
- Fisk och fiske
- Hållbart båtliv, hållbar besöksnäring, friluftsliv
- Engagemang, kommunikation och delaktighet

Fullständig dokumentation finns som pdf här nedan. Nästa steg är att fortsätta arbetet på **fysiska Aktörsforumet i Kristianstad den 3 september**, där vi fördjupar prioriteringar och samverkansformer.

Tack för ert engagemang, vi ser fram emot att fortsätta arbetet tillsammans.

Aktörsforum - Hanö - förmöte 4 juni 2026

Syfte

- ➔ En förmöte och mjuk uppstart
- ➔ En introduktion till Ekosystembaserad havsförvaltning
- ➔ Dela erfarenheter av pågående initiativ och hur EBHF kan koppla an och stödja
- ➔ Identifiera ”Hanö-specifika” frågor och teman att arbeta vidare med

Agenda

09:00	Introduktion
	Vilka är vi som är här? Förväntningar
	Information från HaV om EBHF + reflektion
	Paus
	Dialog: Vilka frågor kan vi arbeta med i EBHF-arbetet och i ett sånt här forum?
	Vad är på gång just nu och hur kopplar vi an till det som pågår? Dialog i mindre grupper kring egen vald fråga - Helgruppsavstämning
	Uppsummering och avslut
12:00	Slut

Processgrupp Hanöbukten

Madeleine Lundin	Simrishamns kommun/Marint centrum
Caroline Person	Karlshamns kommun
Daneil Granello	Blekinge Arkipelag
Katrine Svensson	Ronneby kommun
Ulrika Hedlund	Kristianstad vattenrike
Mattias Holmquist	Mörrums kronolaxfiske/Sveaskog
Leif Törnqvist	Naturskyddsföreningen Blekinge
Anneli Worgaard	Samverkan för Hanöbukten
Max Vretborn	Havs- & Vattenmyndigheten
David Ershammar	processledare

Vilka perspektiv finns representerade här idag?

Omröstning avslutad | 1 fråga | 37 av 40 (92%) deltog

1. Vilket perspektiv bidrar jag huvudsakligen med idag? (Envalsfrågor)
37/37 (100%) svarade

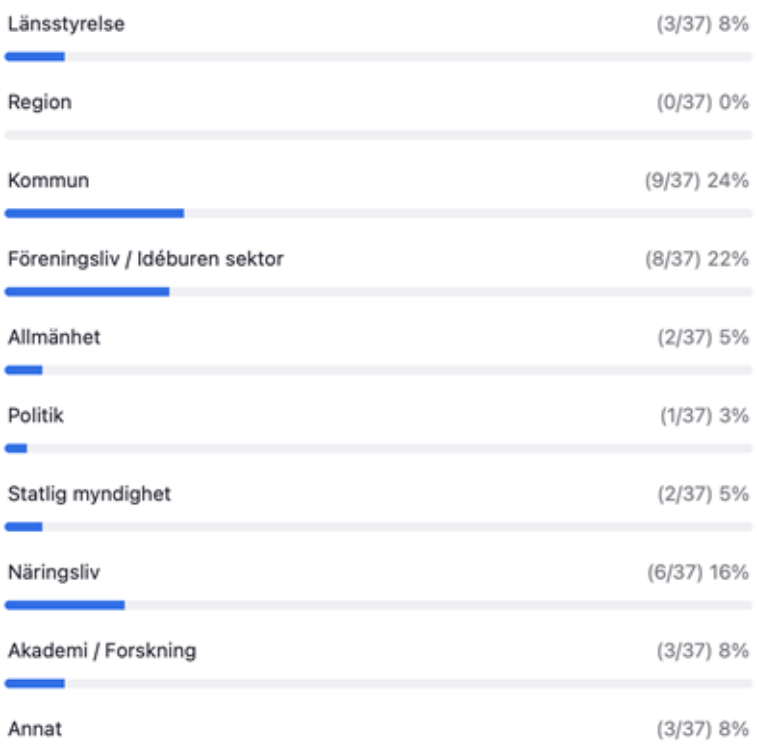

Dela om dig själv och ditt sammanhang:

Hur är detta möte relevant för mig?

Vad hoppas jag få med mig?

Ni har ca 5 minuter

Reflektioner från check in

- Vi önskar konkreta resultat kring vattenmiljön
- Att alla gör det de kan
- Lära känna folk på Blekingesidan
- Konkreta planer på åtgärder som behöver göras - om tre år har vi åtgärder att beta av, söka finansiering till
- Intresse att förstå processen EBHF
- Vill hitta samverkansmöjligheter, agera ihop (strandstädning)

Från Micke Södra Bottenhavet: Fint att se bredden här. Vi arbetar med att få med större bredd av civilsamhället, stärka medborgarforskningen. Jätteviktigt med bredden av perspektiv

Hur det började

Havs och Vatten myndigheten

Idén till projektet föddes 2019 – Vad är Ekosystembaserad havsförvaltning?

Från strategi till genomförande – hur?

Brist på samordning

Ta vara på engamanget som finns för havsmiljön

Stuprörs-förvaltning

Försämrad havsmiljö

Lära genom att göra!

DETTA HAR HÄNT

EKOSYSTEMBASERAD HAVSFÖRVALTNING

2019

Förstudier genomförs.

2020

Lathund för EBHF klar.

8+fjordar blir pilot.

2021

Kartläggning
Tidigt i projektet insåg vi vikten av att förstå rådande processer för havsförvaltningen och kartlägga vilka aktörer som behövde vara med för en bred förankring.

Tierps kommun anställer Projektledare Södra Bottenhavet.

Arbetsgrupper
De första arbetsgrupperna bildas. De driver själva arbetet och omformas efter behov.

Aktörsforum
De första aktörsforumen arrangeras i Södra Bottenhavet och Stockholms skärgård. Aktörsforum blir ett stående inslag i arbetet.

Beviljas medel
I juni 2021 beviljas projektet medel från Europiska havs- och fiskefonden . Arbetet går in i en ny fas.

Stockholm får styrgrupp: Skärgårdens exekutiv kommitté.

Länsstyrelsen blir projektledare för Stockholms skärgård.

2022

Två seminarier arrangeras: "Stockholms skärgård under ytan" och "Vad är en levande skärgård?"

Tvärforum
Flera utmaningar återkommer i våra olika områden - t ex. förvaltning av Säl och skarv. Arbetsgruppen i Södra Bottenhavet tar initiativ till tvärforum på temat. Tvärforum blir ett sätt att mötas brett kring en specifik fråga.

Storforum
Deltagarna från alla tre piloter möts för att dela kunskap. Sker en gång per år.

Hub hub
Deltagarna i Stockholms skärgård och Södra Bottenhavet delar dokument och processer på digital plattform.

Hur fungerar ekosystemen?
Med hjälp av forskare på SLU och SU tar nätverkens aktörer fram konceptuella modeller av ekosystemet för att skapa en gemensam bild i arbetet.

Projektet förankras med referensgrupper från myndigheter och universitet.

2023

Arbetsgruppen lax och havsöring ordnar seminarium om förvaltning i Södra Bottenhavet.

Arbetsgruppen för strömming tar fram rapport om de krympande beståndet i Södra Bottenhavet som väcker stor debatt.

Arbetsgruppen Fossilfri skärgård ordnar Hållbarhetsforum i Stockholm.

Arbetsgruppen Fritidsbåtar tar fram rapport för hållbart båtliv i Stockholm.

Nytt kunskapsunderlag framtaget för 8+fjordar.

Projektet presenteras och får starkt stöd på Havsdekaden.

Kommunstyrelsen i Älvkarleby, Tierp och Gävle kräver nationella åtgärder mot storskaligt fiske.

Projektet presenteras på Åland och samarbete med ålänska kollegor inleds.

Södra Bottenhavet får medel för att anställa en åtgärdssamordnare.

Arbetsgruppen Fritidsbåtar skriver debattartikel för miljöinformation i sjökort när frågan debatteras i riksdagen.

Start för frukostseminarium: En digital serie föreläsningar för en hållbar havsmiljö.

Kampanjen Sluta tanka havet lanseras i Stockholm.

Länsstyrelsen i Gävle bjuder in arbetsgruppen för säl och skarv i arbetet med förvaltningsplanen.

Projektet får ytterligare finansiering tre år och arbete inleds med ny hemsida och grafisk profil.

Arbetsgruppen Fritidsbåtar i Stockholm inleder samarbete med app-sjökortet "Skippo" för miljöinfo i sjökort.

Undersökningar av strömmingen i Stockholms skärgård publiceras vetenskapligt och presenteras i diverse forum.

Ekosystembaserad havsförvaltning

Havs och Vatten myndigheten

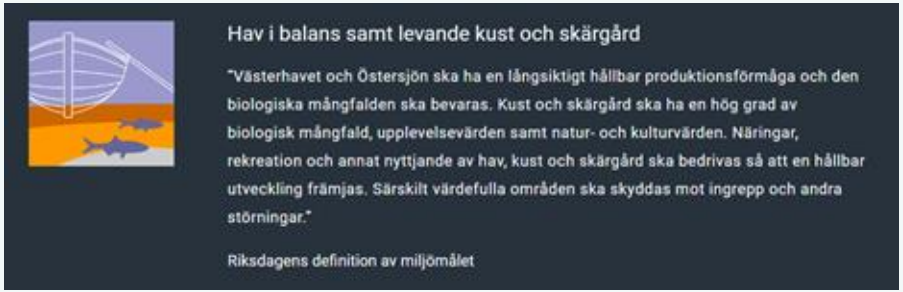

EBHF – en pågående process

» Utgår från platsen: ekosystemet, organisering och bygger förvaltningen med intressenter.

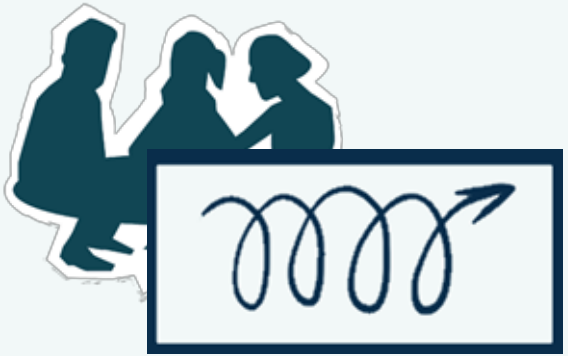

Hur skapar EBHF förändring

- Vända upp och ner – börja med behoven sen kroka i förvaltningen
- Åtgärdsförslag över hela förvaltningshierarkin
- Åtgärder som är regionalt och lokalt förankrade

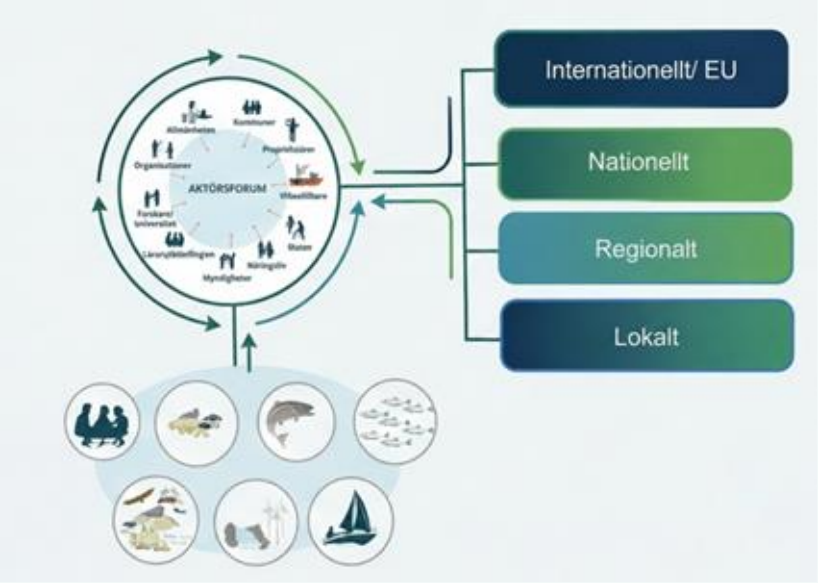

Havs och Vatten myndigheten

Från pilot till etablering

2025

2025 publicerades en **handbok** som visar hur en EBHF kan utvecklas och verka inom ramen för nuvarande förvaltning.

2025

2025 **RU Samförvaltnings-former** för ett mer intressentdrivet åtgärdsarbete för kustekosystemens återhämtning.

2026

2026: **HaV beslutar att EBHF 3.0** som syftar till att upprätthålla nuvarande områden och utveckla EBHF i flera svenska kustområden.

2026

2026: **RU** om intressentdriven ekosystembaserad kust- och havsmiljöförvaltning 2026–28.

Etablerade och nya områden

- Lokal projektledare i sex områden
- Kommunikations- och samverkansstöd (ebhf.se)
- Ekosystemanalys
- Processledningskompetens

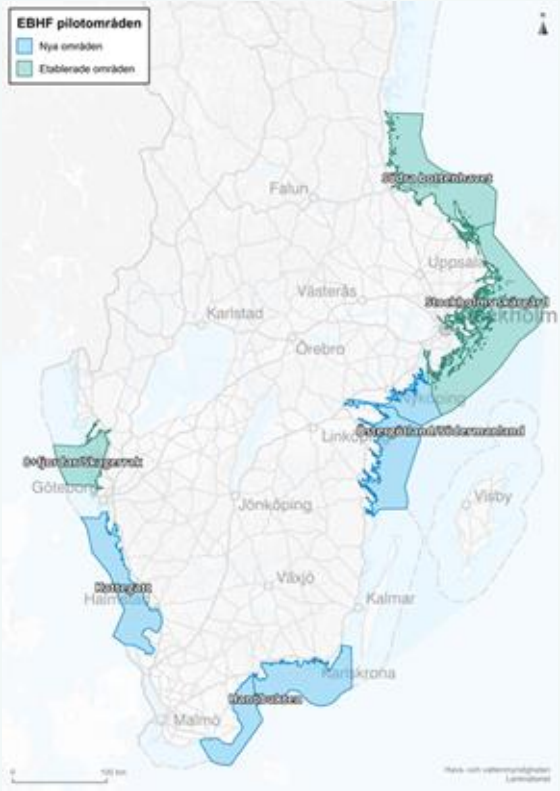

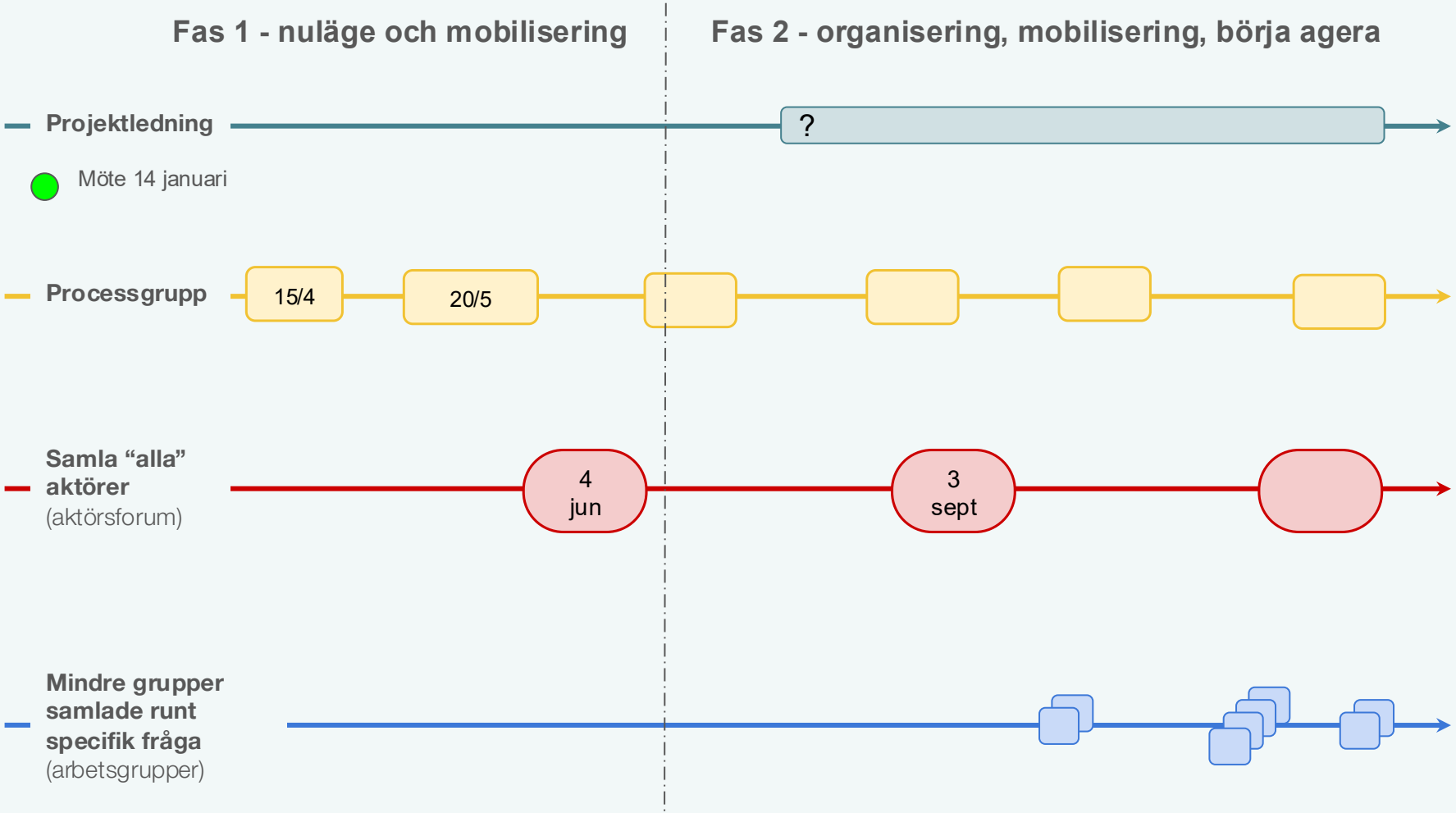
Fas 1 - nuläge och mobilisering
Fas 2 - organisering, mobilisering, börja agera
Projektledning
?
Möte 14 januari
Processgrupp
15/4
20/5
Samla "alla" aktörer
(aktörsforum)
4 jun
3 sept
Mindre grupper samlade runt specifik fråga
(arbetsgrupper)

EBHF – en pågående process

» Utgår från platsen: ekosystemet, organisering och bygger förvaltningen med intressenter.

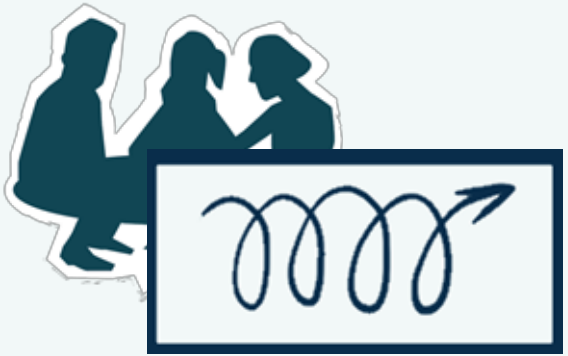

I grupperna:
Ta en kort runda och dela en inledande tankar: fortsätt sedan reflektera tillsammans

Vilka reflektioner gör ni när ni lyssnar på Max?

Vilka frågor väcks?

Ni har ca 15 minuter

Hjälps åt att hålla koll på tiden så att alla kommer till tals.

Reflektioner efter att ha lyssnat Max

- Arbetssättet - hur kan det komma att se ut? Södra Bottenhavet delade sitt perspektiv i gruppen.

- Region Blekinge och Hanöbukten har pratat om denna plattformen. Bra med en neutral part som kan samla (än en region som bjuder in).

- Bra att inte vara försökskaniner, att det finns lärdommar från piloterna. Det finns mycket engagemang i vårt område, att fånga upp det till aktion känns kul. Hur kan sen steget se ut att fånga upp frågor och ta det till åtgärder? Mycket kompetenser och kontakter i denna grupp som kan hjälpa till.

- Förändringen vi önskar innebär målkonflikter för de omkring, ex brygga i skyddad vik. I detta samarbete hoppas vi på att stärka denna förändring, neutral part som kan rymma konflikter och motsättningar.

Max: Viktigt att vara neutral och omfamna bredden av perspektiv inklusive motsättningar. Målsättningen är att denna plats ska vara en sådan. Om vi ska kunna nå miljömål och målsättningar behöver vi kunna mötas i motsättningar, inget vi ska rygga för utan avse att omfamna och hantera, på bra och konkret sätt.
David: kunna arbeta och ta steg utan att vi är överens om allt.

- Det som är bra med detta arbetssätt är att vi får ett systemperspektiv, ha med en övergripande målsättning.

Reflektioner efter att ha lyssnat Max

- Det finns initiativ som är snarlika, som Biosfärområdet i Kristianstad, med underifrånperspektiv. Andra som under lång tid jobbat med EBHF-ansats, som är viktigt. Fantastiskt bra, men… När man väntar på resurser och respons från samhället så händer inte det stora omtaget på systemnivå, på myndighetsnivå? Det behövs mer än mångden av olika mindre initiativ. Hur kommer HaV fundera på att ge direktiv, lyfta på högre nivå?

Vi behöver agera utåt också med påverkan - till myndighet och politik.

Max: HaV kan inte styra en del av det som önskas, som direktiv som reglerar markägares ansvar. Men det vi har mandat kring ska och behöver vi arbeta med - och i kontakt med de som har mandat.

Andra områden har inte ryggat för de stora frågorna. Lyft t.ex fiskefrågorna som gett oss underlag att kunna lägga fram förslag till förändring. Även om vi inte kan driva politik. Alla aktörer har möjlighet att ställa krav och kommunicera till oss och andra som har mandat och dialog med politiken, även om vi inte kan föra politik och styra.
Att vi kan påverka från olika håll och med flera röster.

Reflektion:
Ekosystembaserad Havsförvaltning och Hanöbukten

Madeleine Lundin, Daniel Ganello. Annelie Worgard

I grupperna, samtala om

Vilka frågor vill vi använda ett EBHF-arbete och detta forum till?

Samordning, samverkan och organisering av arbetet

- Samordna och samla arbetet oavsett fokus. kunskapshöjande och kunskapsdelande
- Övergripande
- En grupp som har ett sammanhållande ansvar för att se till att det inte grottas ner i för mycket detaljer - systemtänk!!
- Samlas flera aktörer kring en fråga
- Koppla ihop de som ser lösningar på ett problem med andra aktörer och finansiering för att få till ett genomförande
- Kontakt för olika kompetenser (fiske, våtmark osv)
- Vara flexibel och lyssna in behoven som sannolikt kommer ändras över tid beroende på vad som händer runt omkring. fråga tex årligen de som är med i nätverket vad man vill få ut av EBHF
- Diskutera, ha gemensam syn på tex remisser som berör hanöbukten. inte skriva gemensamma svar utan mer ha samsyn och samordna svaren för större genomslag. få ett större tänk utanför geografiska gränser
- Fånga upp kunskapsbehov och vad som behövs för att implementera - samla bilden vem gör vad, vad gör vi tillsammans och vem är det i nätverket
- Få idéer till åtgärder!

Biologisk mångfald, livsmiljöer och skyddade områden

- Biologisk mångfald
- Grunda havsvikar
- Skydd av grunda vägskyddade vikar
- Skyddszoner för fisket, lekområden och fångstområden
- Invasiva arter - minskad spridning
- Vattenstrategiska frågor. Marint skydd, marint liv. Ekosystemen i kust/vatten. Hur ska grupperna delas in?
- Bilder en arbetsgrupp om åtgärder i grunda vägskyddade vikar

Fisk och fiske

- Hålla ihop helheten och inte fokusera på en fråga eftersom allt hänger ihop svårt arbeta med tex fiske utan att arbeta med ekosystem , föroreningar mfl.
- Fiske/frisk
- Fiske- och vattenvård
- Påverka den nationella fiskeripolitiken och -förvaltningen
- Torsken
- Kartlägga områden som är viktig för sill.
- Sillens välbefinnande - jobba för att minska trålfisket i Östersjön
- Skyddszoner för fisket, lekområden och fångstområden
- Forskning och åtgärder för olika arters episodiska sjuklighet - sjöfågel, lax, m fl
- Årliga uppdateringar av arter som är tecken på havsmiljö i Hanöbukten tex sill, tumlare, ål och torsk
- Förvaltning av kustnära arter

Övergödning, näringsläckage och vattenkvalitet

- Övergödning
- Reducera ackumulering av främmande ämnen i Östersjön - tillse implementering av befintlig teknik i kommunala och industriella reningsverk.
- Dynamiska subventioner till initiativ som vill reducera befintlig näringsbelastning i havet.
- Finansiering av åtgärder
- Minskad utsläppen av näringsämnen och gifter från marker som har avrinning till Hanöbukten.
- Minskad övergödning - både uppström (källor) och nedströms (upptag, restaurering)
- Hållbart båtliv
- Hållbar besöksnäring
- Näringsvävar, utöka förståelsen för det
- Näringsläckage, övergödning, vattenkvaliteten.Kontroll efter lekage?
- Minska utsläppen av näringsämnen och gifter från marker som har avrinning till Hanöbukten
- Avrinningsområdesvisa samarbeten
- Samordna och jobba med tillrinnande vattendrag , vattenvårdsåtgärder

Engagemang, kommunikation och högre delaktighet för Havsfrågor

- Hur kan vi involvera näringslivet?
- Involvera skolklasser och allmänheten för att öka medvetenheten om Hanöbukten
- Försvaret har stor påverkan på ekosystemet i Hanöbukten. Är projektet i dialog med dem. Är det lönt att ha det som grupp?
- Bredda intresset för Hanöbukten, få med fler för att kunna göra mer förändringar och stolthet för havet. lyfta fram det positiva med Hanöbukten. skapa ett större engagemeng någon slags ambassadörskap
- Hitta sätt att engagera en större del av samhället, med fokus på unga/skolor, för att på sikt bygga en befolkning och ett näringsliv som kan och vill ta hand om den marina och kustnära miljön
- Hur får vi med andra aktörer (t.ex jordbruksägare) med i EBHF som kan behövas för att uppskala åtgärder.

Hållbart båtliv, hållbar besöksnäring, friluftsliv

- Hållbart båtliv (t ex hänsyn till biologi vid ankring, drivmedel, tysta områden, latrin)
- Hållbart båtliv
- Hållbar besöksnäring
- Strandstädning (på regelbunden basis)
- Strandstädning och marint skräp – starta ett projekt/organisation inom Hanöbukten med regelbunden städning som involverar näringsliv, allmänheten, skolor mfl

Valbara teman idag - utifrån en första sortering av inkomna förslag

1. Samordning, samverkan och organisering
2. (Kunskap, uppföljning och kartläggning)
3. Biologisk mångfald, livsmiljöer och skyddade områden
4. Övergödning, näringsläckage och vattenkvalitet
5. Fisk och fiske
6. Hållbart båtliv, hållbar besöksnäring, friluftsliv - inkl miljöpåverkan
7. Engagemang, kommunikation och delaktighet

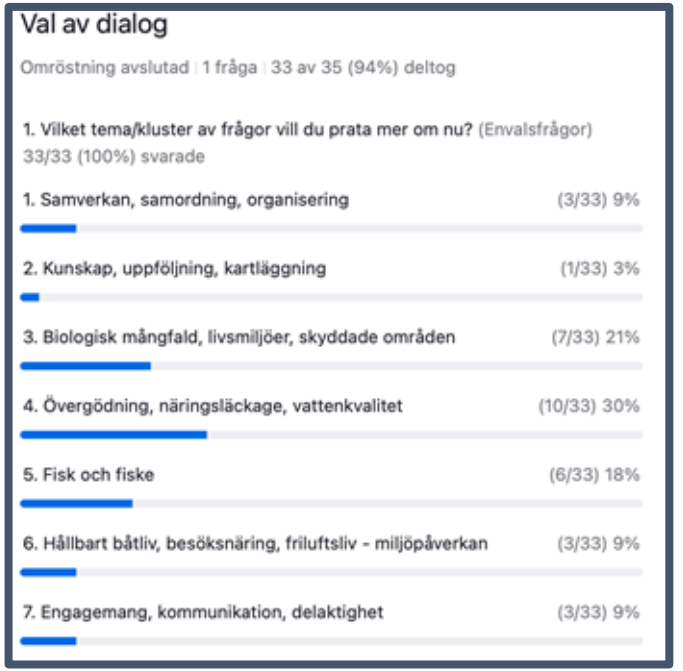

Samtal om valbart tema

1. Börja med en kort runda med reflektion kring temat/frågan (1 min/person)
2. Fortsätt samtalet och reflektionen med fokus på er fråga.

5 min kvar: Sammanfatta ert samtal i tankar och frågor ni kort vill dela i helgrupp.

Ni har ca 25 minuter

Samverkan, samordning, organisering

Kärnan i förvaltning

Viktigt att plattformar inte blir personberoende - göra en gemensam viljeinriktning som bryggar detta

Tillit är viktigt - fokusera på att dela kunskap för att förebygga kunskapsunderläge.

Tappa inte systemtänket.

Kommunikation

Hela tiden vara öppen för nya aktörer

Biologisk mångfald, livsmiljöer, skyddade områden

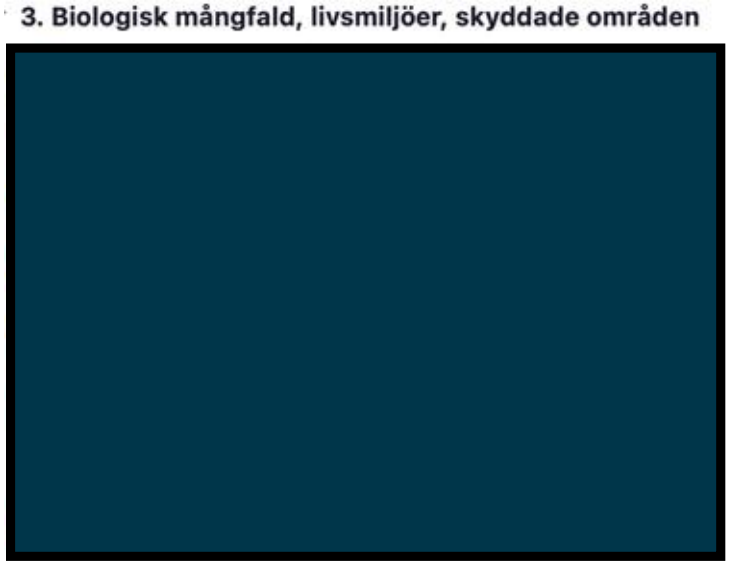

Livliga diskussioner!

Behovet av kunskap - vi behöver lära oss hur ekosystemet funkar, utan att fastna i kunskapsinhämtande.

För att skapa opinion behöver vi kunna förmedla kunskap.

Stor skillnad mellan skåne och blekinge - ta hänsyn till detta. Kanske dela upp i grupper som samverkar

Övergödning, näringsläckage, vattenkvalitet - grupp 1

4. Övergödning, näringsläckage, vattenkvalitet

Reningsverkens påverkan - hur mycket det bidrar.

Badplatser i kommunerna

Vårt nätverk och förmåga att jobba på olika nivåer: från lokalt och konkret till nationell nivå. Hur kan och vill vi jobba där vi inte har en direkt påverkan.

Övergödning, näringsläckage, vattenkvalitet - grupp 2

Kväve kontra fosfor

Stor vilja hos markägare att göra åtgärder - länstyrelserna en begränsande faktor med resurser

Avrinningsområdesperspektivet

Inte “hänga för mycket läpp” det var värre på 70-talet med utsläpp och övergödningen från inlan, som vi ändrat på. Det finns många goda exempel att lära av!

Lyft upp och visa utåt för att väcka hopp!

Fisk och fiskefrågor

ne

Uppdelning mellan kustnära fiskbestånd och utsjöbestånd som torsk och sill.

Hur kan vi angripa de olika delarna?
Lättare att arbeta med de mer kustnära arterna.

Beredningsfrågan, efterfrågan.

Hållbart båtliv, besöksnäring, friluftsliv - miljöpåverkan

6. Hållbart båtliv, besöksnäring, friluftsliv - miljöpåverkan

Minska miljöpåverkan från båtlivet

Elektrifisering av båtmotorer

Konkreta exempel, Busseviken

Blekinge har många småbåtshamnar - intressant för andra områden också.

Engagemang, kommunikation och delaktighet

7. Engagemang, kommunikation, delaktighet

Hur ska vi nå utanför de vanliga målgrupperna? De som är direkt engagerade.

Ju högre vi kan höja kunskapsnivån ju bättre samtal och åtgärder - men också viktigt att ha med en bredd. Tex politiker.

Gärna prata positivt om Hanöbukten, göra det intressant och angeläget för t.ex näringsliv att engagera sig.

Hanbuktsveckan mm - som är bra på att skapa stolthet och delaktighet - hur kan vi bygga på dem och utveckla dem vidare.

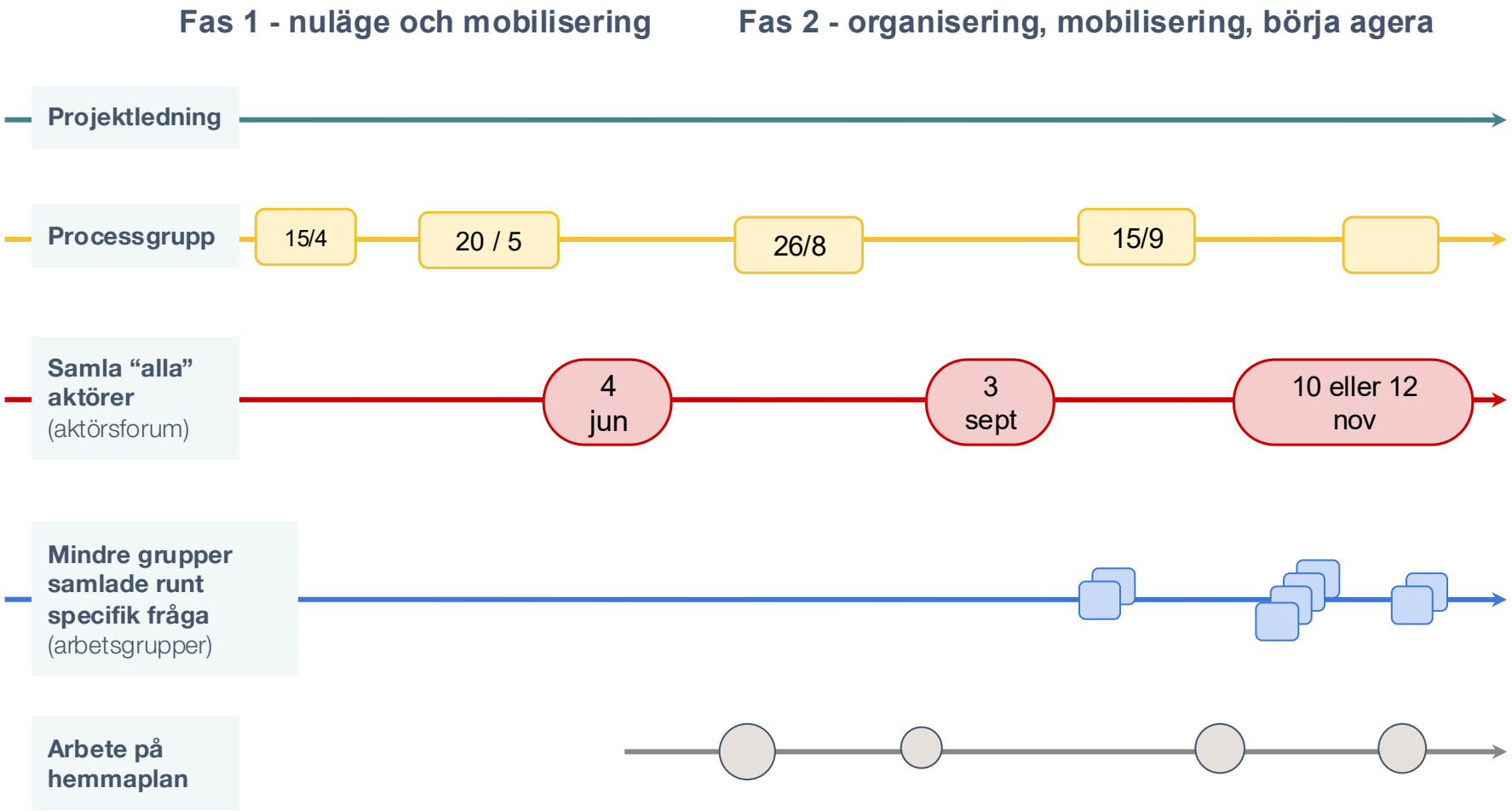
Fas 1 - nuläge och mobilisering
Fas 2 - organisering, mobilisering, börja agera
Projektledning
Processgrupp
15/4
20 / 5
26/8
15/9
Samla "alla" aktörer
(aktörsforum)
4 jun
3 sept
10 eller 12 nov
Mindre grupper samlade runt specifik fråga
(arbetsgrupper)
Arbete på hemmaplan

Vad tar jag med från idag? Från chatten:

Bra dialog och värdefulla inspel kring uppstarten av aktörsforum EBHF Hanöbukten!

Fascinerad över all kunskap och engagemang i gänget. Detta är ett gigantiskt förändringsprojekt men vad säger processledningen och de lokaler som genomfört arbetet. Vad är det egentligen vi behöver förändra för att nå EBHF?

Jag tar med mig hopp och inspiration från idag!

Känns positivt att det varit så många olika typer av aktörer i diskussionerna och engagemang.

Värdefullt med personliga möten som detta.

Kontakter och kunskap.

Kul att se hur många aktörer som finns inom området!

Känner mig förväntansfull på vad vi kan åstadkomma när vi får igång arbetsgrupperna!

Fast jag såg inte alla deltagare i forumet.

Tack , mycken ny kunskap- och många nya frågor att söka svar på.

Jag känner med hoppfull av så mycket engagemang och en vilja och kompetens inom processen att styra det i riktning mot action.

Kul att höra alla och hoppas det kan leda framåt för vår närmiljö!

Värdefullt med det omvända perspektivet från lokalt behov till myndighetsförvaltning istället för tvärtom.

Detta är stort, mycket att samordna, förväntansfull, viktigt att vässa tankarna över sommaren. Jätteroligt att se allt engagemang.

Stort tack för dagens möte, det känns väldigt inspirerande och roligt! Också imponerad av upplägg och struktur - proffsigt och effektivt!

Anteckningar

Bredda aktörskapet är ett fokus: positivt med…

Bjud gärna in

Kunskap och resurser finns på www.ebhf.se och på en digital gemensam samarbetsyta. Där finns även alla avsnitt av vår frukostseminarieserie.

Tips: apropå marint skräp:
https://www.sekom.se/wp-content/uploads/2026/05/Uttalande-fran-Sveriges-Ekokommuners-arsmote-2026.pdf

Håll koll på EBHF-event i kalendet på hemsidan: https://ebhf.se/kalender/

Gå med i vår facebook grupp:
https://www.facebook.com/groups/ebhf.se/

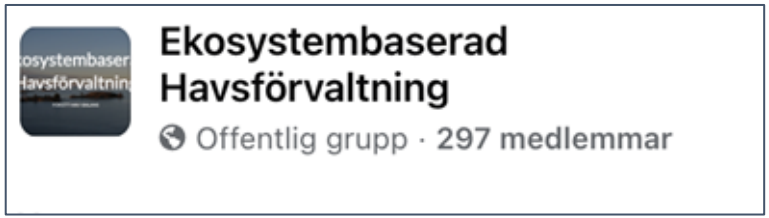

TACK FÖR ATT NI KOM!

Välkomna till Kristianstad 3 september!